

DIPLOMADOLGOZAT

Nagy Bernadett Enikő

2023

Cinkotai régi temető újrahasznosításának terve

Nagy Bernadett Enikő

Tájépítész mérnök MSc, nappali

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Konzulens: Dr. Gecséné Dr. Tar Imola

Diplomadolgozatom a mára beerdősült XVI. kerületi cinkotai régi temető újrahasznosításának lehetőségét dolgozza fel. A tervezési terület a lezárt temető területéből, a temetőtől délre lévő evangélikus templom környezetéből és a nyugatra lévő háromszögletű területből áll.

A dolgozatban bemutattam Cinkota, a temető és az Árpád-kori alapokra épült evangélikus templom kialakulásának történetét. A temető kialakulásáról nincsenek pontos adatok, azonban a katonai térképek, birtoktérképek és a temetőben található sírok alapján az 1800-as évek elejére tehető.

A dolgozatom megalapozásaként bemutattam a katolikus és protestáns temető jellemzőit, majd a tervezési területet különféle szempontpontok alapján vizsgáltam meg. A tervezési terület környezetének vizsgálata során ismerttettem a régi temető 1 km-es körzetben lévő különféle funkciójú épületeket, és a zöldfelületi ellátottságot. Bemutattam a három terület jelenlegi hasznosítását; a temető területén az emlékezés és kikapcsolódás, a háromszögletű területen parkoló funkció megjelenése és a templom területén az egyházi szertartások jellemzők. Ismerttettem a tervezési terület jelenlegi szabályozását, részletezve a terület tulajdonviszonyait, a lezárt temetőre vonatkozó törvényt és rendeletet, a fővárosi településszerkezeti tervet és a kerületi építési szabályzatot. Bemutatásra került a háromszögletű területre készített korábbi koncepcióterv két változata, melyben parkolót terveztek.

A tervezés előkészítéséhez felmértem a terület jelenlegi értékes faegyedeket, valamint meglévő temető nyilvántartás hiányában a látogatott, gondozott sírhelyeket. A temető területén főként nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és közönséges japánakác (*Styphnolobium japonicum*), a háromszögletű területen fekete nyár (*Populus nigra*) és fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), templomkertben közönséges vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) és fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) jellemző. A terület jelentős részén megjeleik talajtakaróként a

közönséges borostyán (*Hedera helix*). A tervezési terület értékes művi elemei közé tartoznak a felmért sírhelyek, a templom és a kerítőfal, valamint az emlékmű.

Diplomatervem fő célkitűzése a lezárt temető újrahasznosítása különböző használati körök kiszolgálására, a beerdősült történeti temető jellegének megőrzésével. A fő célkitűzés nagyban meghatározta a tervezett funkciókat. Ennek megfelelően a területen emlékerdőt alakítottam ki, olyan temetkezési emlékhelyet, ahol a hamvakat egy biológiailag lebomló urnában, egy emlékfá gyökérzónájában helyezik el. A dolgozatomban ismertettem az emlékerdő fogalmát és megvalósult hazai és külföldi példákat. Ez a fajta temetkezési mód lehetővé teszi, hogy a növényállomány és a művi értékek megmaradjanak. A tervben kialakított másik temetkezési mód az urnafülkébe való temetkezés. A megemlékezésnek is teret adva emlékező helyeket és emlékfalakat hoztam létre.

Az emlékerdő fő útvonala a jelentősebb síremlékek mentén vezet. Ilyen felmért jelentős síremlék Beniczky család két sírhelye és Tabódy Ida sírja. Az emlékező helyeket szintén ezek közelében kerültek kialakításra. Itt található Lincényi József néptanító sírja, Gregorio Carolo Molnár cinkotai egykori evangélikus lelkész sírja. A tervezett parkoló irányából az emlékfalak és templom felé kevésbé markáns útvonal jellemző.

A természetes megjelenés megőrzése érdekében burkolatok és berendezési tárgyak választásánál, tervezésénél figyelembe vettem, hogy anyaghasználatuk és színük szempontjából is illeszkedjenek a területhez. Emellett az úthálózat íves vonalvezetése visszatér az urnafalak és emlékfalak íves elhelyezkedésében.

A diplomatervben kidolgozott növényalkalmazásnál arra törekedtem, hogy megjelenjenek az őshonos, madarak számára fészkelőhelyül szolgáló, élelmet nyújtó cserjék, a temetőkre jellemző örökzöldek, általánosan sírdíszítéshez alkalmazott növények, valamint a rovarokat vonzó virágos évelők, fűszernövények. A jelentős lombkoronaborítottság miatt az emlékerdő területén elsősorban cserjék kerültek telepítésre, a fogadótereknél pedig a díszesebb évelőkiültetések hangsúlyosak.

A temetők zöldfelületeit egyre inkább rekreációs zöldfelületként is használják. Ez a cinkotai régi temető jelenlegi hasznosításán is megfigyelhető. A terület tervezése során szem előtt tartottam, hogy a kikapcsolódás céljából idelátogatók igényeit is kiszolgálják.

A dolgozatomban bemutatott, vizsgálatokon alapuló terv lehetőséget teremt a múltat felidéző értékek védelmére, valamint a növényállomány megtartásával a terület újból használhatóvá válik.